

S. Store 326: 323. 2 (68232) ✓ com

Volume 13

pages. 1030 — 1047.

HOF HERVAT: 8. 11. 1960.

VERSKYNING SOOS TEVORE.

WYNAND JACOBUS WESSELS b.v.:

VERHOOR DEUR P.A.: (Vervolg).

Sersant, ons het gister die stadium bereik wanneer u met u voertuig uiteindelik geslaag het om in die polisie agterplaas te kom deur die Westelike hek?—Dit is korrek.

En wat het u gedoen nadat u uitgeklim het uit u motorkar?—Ek het onmiddellik na die skare bantees gekyk.

Prant net bietjie harder - onmiddellik wat?—
Ek het onmiddellik na die skare bantees gekyk.

Waar het u gestaan toe u na hulle kyk?—Ek was aan die Noord-westelike rigting van die hek.

Ek dink dit sal die beste wees as u die Hof in u eie woorde vertel wat u waargeneem het toe u die skare bekyk het?—Ek het onmiddellik na die skare gekyk met die doel om 'n beraming te maak hoeveel daar ongeveer is, die houding wat hulle ingeneem het, en watter bekende bantepersone wie lede van die een of ander organisasie is, wat daar teenwoordig is. Ek het vir 'n kort oomblik na die binneplaas gegaan, dit is waar die gebou van die polisie-stasie is en weer na buite gekom. Ek het by die groot hek, die ingang na die perseel waarop die polisie-stasie gebou is, het ek Michael Tsele opgemerk.

Wie is Michael Tsele? —Michael Tsele is een van die beskuldiges.

Kan u hom net by sy nommer neem, Sersant? —Dit is beskuldigde No. 3. Ek het verder Noord-wes gestap en ook vir Thomas More, beskuldigde No. 4, opgemerk. Op daardie stadium het ek nie meer beskuldigde No. 3 gesien nie.

Nou toe u No. 3 beskuldigde gesien het,

waas/

waar was hy en wat was hy besig om te doen?—Hy was by /
die hek.

Binne of buitekant die heining?—Op
daardie stadium was hy net buitekant die heining gewees. /

En wat was hy besig om te doen? — HY was,
op die oomblik toe ek hom gesien het, was hy besig om gebare
te maak.

Ma watter kant toe?—Na die skare se kant /
toe.

Sou u miskien kon die gebare beskrywe wat hy
gemaak het? —Ek sou sê hy het sy hande opgesteek, ek ver-
moed moentlik met die doel om die skare stil te maak. Dit
is die indruk wat ek gekry het.

Kan u net miskien vir die Hof demonstreeer
watse gebare hy gemaak het op daardie tydstip wat u nou
besig is om te beskryf?— Edelagbare, hy het se met sy hande
gemaak (Getuie demonstreeer).

Hande opgesteek en...?—Hande opgesteek en
heen-en-weer gewuif.

Was dit alleenlik van die gebare wat hy ge-
maak het wat u die indruk gekry het dat hy wil die skare
prebeer stilmaak of...?—Dit is al wat ek gesien het.

En wat het hy nog verder gedoen voor u u
aandag op No. 4 beskuldigde beperk het?—Ek het nie verder
my aandag op hom teespits nie.

Het u opgelet of beskuldigde No. 3 op daar-
die tydstip enige papiere of enigiets aan sy lapelle of sy /
klere gehad het?—Nee, ek kon nie. Hy het nie met sy gesig
na my gestaan nie. Hy het kort-kort ongekyk, sy kop ge-
draai, maar dit was vir n baie kort oomblik.

Nou voor beskuldigde No. 3 sy gebare gemaak
het, was daar enige lawaai vanaf die skare se kant?—n

Veraklikke/

waar was hy en wat was hy besig om te doen?—Hy was by /
die hek.

Binne of buitekant die heining?—Op
daardie stadium was hy net buitekant die heining gewees. /

En wat was hy besig om te doen? — HY was,
op die oomblik toe ek hom gesien het, was hy besig om gebare
te maak.

Na watter kant toe?—Na die skare se kant
toe.

Seu u miskien kon die gebare beskrywe wat hy
gemaak het? —Ek sou sê hy het sy hande epgesteek, ek ver-
moed moentlik met die doel om die skare stil te maak. Dit
is die indruk wat ek gekry het.

Kan u net miskien vir die Hof demonstreeer
watse gebare hy gemaak het op daardie tydstip wat u nou
besig is om te beskryf?—Edelagbare, hy het se net sy hande
gemaak (Getuie demonstreeer).

Hande epgesteek en...?—Hande epgesteek en
heen-en-weer gewuif.

Was dit alleenlik van die gebare wat hy ge-
maak het wat u die indruk gekry het dat hy wil die skare
prebeer stilmak of...?—Dit is al wat ek gesien het.

En wat het hy nog verder gedoen voor u u
aandag op No. 4 beskuldigde beperk het?—Ek het nie verder
my aandag op hom teespits nie.

Het u opgelet of beskuldigde No. 3 op daar-
die tydstip enige papiere of enigiets aan sy lapelle of sy
klere gehad het?—Nee, ek ken nie. Hy het nie met sy gesig
na my gestaan nie. Hy het kort-kort omgekyk, sy kop ge-
draai, maar dit was vir n baie kort oomblik.

Nou voor beskuldigde No. 3 sy gebare gemaak
het, was daar enige lawaai vanaf die skare se kant?—

Verskriklike/

Verskriklike lawaag.

En toe beskuldigde No. 3 die gebare maak, was daar enige verskil in die...?---Nee, daar was geen verskil nie.

Ek dink ek is reg as ek sê, Sersant, dat beskuldigde No. 3 is nie wel, geset, of n lang perseen nie? ---Nee, hy is nie.

En as hy - het hy daar veer die veerste ry van die banteeskare gestaan?---Ja.

En beskuldigde No. 4, wat het hy gedoen toe u hom gesien het?---Beskuldigde No. 4 het my aandag meer getrek as beskuldigde No. 3. Die rede waarom ek beskuldigde No. 3 vir n oemblik uit my oog verloor het, beskuldigde No.4 het van die Noordwestelike rigting, langs die heining gestap, en geskreeu "Izwe Lethu".

Watter kant van die heining was hy, aan die polisie kant of aan die skare sin?---Nee, aan die skare se kant.

En toe hy "Izwe Lethu" skree, was daar enige reaksie van die skare? ---O ja, toe het hulle almal geskree "Izwe Lethu", en dit was op daardie tydstip wat ek gekeer het, uit die skare uit, "Gate Maner".

Het die twee woorde enige betekening, Sersant? ---Dit is n slagspreuk wat gebruik werd deur die Pan African Congress.

DEUR DIE HOF:

Gate Maner? ---Nee, "Izwe Lethu".

P.A.:

Nee, u het nou melding gemaak...?--- "Gate Maner" K^A aan my net een herinnering bring, en dit is wat op Gate M_aner vroeër gebeur het.

Heelank veer Maartmaand was die gebeurtenis

by/

WESSELS/

1033

by Gate Maner? ---Nee, ek kan nie onthou nie.

En weet u wat daar by Gate Maner plaasgevind
het, Sersant? ---Edelagbare, ja, n paar lede vans....

MR. UNTERHALTER:

Before my learned friend elicits this
evidence from the witness, I would like him, with respect,
to satisfy the Court that what this witness is going to say,
he says of his own personal knowledge and not from reports.

P.O.A.:

Ek sal net die middel vasstel, eerstens, as

ek mag.

Is dit - die kennis wat u het van Gate
Maner, is dit wat u in keerrante gelees het?---Dit is so.

Edelagbare, ek is van plan om van die getuie
getuie te lei wat daar plaasgevind het, maar tussen
watter persone die moeilikheid was by hierdie plek volgens
wat hy in die keerrante gelees het. Almal lees keerrante en
n man is geregtig om te sê wat hy in n keerrant gelees het.

BY COURT:

I think you can lead the evidence. Mr.
Unterhalter, the Prosecutor apparently is not going to lead
evidence as to what happened at Gate Maner, but to prove
what happened there, but purely to prove what had, apparently,
appeared in the papers, in the Press.

MR. UNTERHALTER:

Your Worship, with respect, it does appear
to me that the ultimate purpose that lies behind this, in
placing before you evidence of what appeared in the papers,
is an indirect means of indicating to this Court what
happened at Gate Maner, because if not...

BY COURT:

No, isn't it proof - doesn't the evidence
tend/

by Cate Maner? ---Nee, ek kan nie onthou nie.

En weet u wat daar by Cate Maner plaasgevind

het, Sersant? ---Edelagbare, ja, n paar lede vans....

MR. UNTERHALTER:

Before my learned friend elicits this evidence from the witness, I would like him, with respect, to satisfy the Court that what this witness is going to say, he says of his own personal knowledge and not from reports.

PeAd:

Ek sal net die middel vasstel, eerstens, as

ek mag.

Is dit - die kennis wat u het van Cate

Maner, is dit wat u in koerante gelees het?---Dit is so.

Edelagbare, ek is van plan om van die getuie getuie te lei nêr wat daar plaasgevind het, maar tussen watter persone die moelikeid was by hierdie plek volgens wat hy in die koerante gelees het. Almal lees koerante en n man is geregtig om te sê wat hy in n keurant gelees het.

BY COURT:

I think you can lead the evidence. Mr. Unterhalter, the Prosecutor apparently is not going to lead evidence as to what happened at Cate Maner, but to prove what happened there, but purely to prove what had, apparently, appeared in the papers, in the Press.

MR. UNTERHALTER:

Your Worship, with respect, it does appear to me that the ultimate purpose that lies behind this, in placing before you evidence of what appeared in the papers, is an indirect means of indicating to this Court what happened at Cate Maner, because if not...

BY COURT:

No, isn't it proof - doesn't the evidence

tend/

tend to prove that the accused had something in mind, when they shouted Gate Maner - or the crowd had something in mind when they shouted "Gate Maner", and the only explanation this witness could give is what he's read in the papers about Gate Maner.

MR. UNTERHALTER:

As Your Worship please.

P.A.:

Sersant, u kennis op die - die getuie is wat u nou gaan gee in verband met Gate Maner het u in die keerrante gelees?—Ja.

Dit is daaglikse keerrante wat van Johannesburg af kom?—Ja.

Beide die Engelse keerrante en die Afrikaanse keerrante?—Korrek.

BY COURT:

Bantu World - of lees jy hom nie?—Ek lees dit.

P.A.:

En volgens wat u in die keerrant gelees het, wat het gebeur daar, volgens die keerrante wat u gelees het? —Daar het, kortliks, was daar 'n aanranding gepleeg op lede van die polisionag waarby 'n aantal polisionne die lewe gelaat het.

Nou, was daar enige ander persone....

BY COURT TO P.A.:

I must indicate that this is evidence only which might tend to prove what the crowd had in mind when they shouted "Gate Maner".

MR. UNTERHALTER:

Or alternatively, Your Worship, with respect, what this witness had in mind when he heard these particular

words/

words.

BY COURT:

All right, very well.

P.A.:

Het die keerante....

BY COURT:

I said "tends to prove", I've not said that it proves anything, Mr. Unterhalter.

MR. UNTERHALTER:

As Your Worship pleases.

P.A.:

Het die keerante enige melding gemaak....

BY COURT:

Mr. Prosecutor, I don't know if you want to go into any detail...

P.A.:

Nee, Edolagbare, ek wil net die klas van persone kry tussen wie die moeilikheid was daar by Cate Maner.

BY COURT:

Yes? ---Nee, seker ek kan enthou was dit 'n gebruikelike polisie klopjag.

P.A.:

En u sê u het toe die woorde 'Cate Maner' gehoor, en wat was u indruk toe u daardie woorde hoor by Sharpeville?---My indruk was dat dieselfde sal met die polisie op Sharpeville gebeur as wat met die polisie op Cate Maner gebeur het.

Ja, ons was toe bezig met beskuldigde No. 4, hy het toe op en af gestap en daar was toe 'Iswe Lethu' geskree en toe hoor u die skree van 'Cate Maner'. Gaan aan asseblief met beskuldigde No. 4? ---Hy het toe by die hek gekom!

geken. Ek het naby die draad by hom - naby hom gestap. Hy het met sy gesig na die polisie gestap en met sy rug na die skare bantees, en hy het aanhoudend geskreeu "Iswe Lethu". By die hek het hy ingebars.

—Nou kan u met daardie twee woorde - of die woord wat u gebruik - ingebars - kan u dit net verduidelik? —Hy het verontsege.

—Was die hek toe of oop op daardie stadium?

—Die hek was op daardie stadium effens oop gewees.

—En op watter manier het hy u die indruk gegee dat hy ingebars het - wat het hy gedoen om in te barse? —Hy het my die indruk gegee dat hy stap voor, en was miskien onder die indruk dat andere hom sou volg. Ek was by die hek en lede van die Mag het die skare teruggedruk. Beskuldigde No. 4 was nog by die ingang van die hek, die hek was reeds toegesteet, deg blykbaar nie toegeknipt of hee hy eekal teemaak nie - ek het nie kon sien hee die hek teemaak nie. Hy het teen die hek gelou en aangehou skreeu "Iswe Lethu".

—Het hy na die polisie gekyk of..? —Ja, hy het na die polisie gekyk.

DEUR DIE HOF:

—Was hy aan die buitekant of aan die binnekant? —Hy was op daardie oomblik aan die buitekant. Daar was weer n geweldige druk aan die hek met Thomas M., re, beskuldigde No. 4, vooraan en ek het van die lede van die Mag gevra om hom te laat deurken.

—Om? —Om hom te laat deurken. Die beskuldigde het my vrywilliglik vergesel na die binneplaa van die polisie-stasie.

P.A.:

—Het u hom by een van die kantore ingeneem in die agterplaa? —Ja.

Wat/

Wat was die eerste vraag wat u aan hom gestel het? ---Die eerste vraag wat ek aan die beskuldigde gestel het was heekom hy nie sy mense kan beheer nie.

Het u Afrikaans of Engels met hom gepraat?

---Ek het Engels met hom gepraat.

En het hy enige antwoord gegee?---Hy het my geantwoord "We are all prepared to die for our freedom".

Wat het gebeur op daardie stadium?---n Klein rukkie daarna het ek skote hoor val buite.

Was daar enige verdere gesprek tussen u en beskuldigde No. 4 voor u die skote...?---Nee.

Kan u beskrywe watter skote u gehoor het buitekant, hoe dit geklink het?---Dit het geklink na geweer of rewelwerskote.

Ja, maar miskien verstaan u nou nie mooi nie. Was dit n onmiddellike sarsie van die hele kamp gewere wat meteens vuur of..?---Nee, dit het begin met een of drie skote, en onmiddellik daarna n sarsie.

Nou, u was toe saam met beskuldigde No. 4 tydens die skietery buitekant - toe dit plaasgevind het, toe die skote afgegaan het was u saam met beskuldigde No. 4?--- Dit is reg.

Het u opgelet - was daar enige reaksie van beskuldigde No. 4 toe die skietery losgebreek het? --- Hy het my net aangestaar.

Afgesien daarvan, was daar enige tekens van onsekerheid of het hy enigiets gesê?---Nee.

En wat het u gedoen toe u aandag deur die skietery getrek is? ---Ek het onmiddellik na buite gegaan.

En wat het van beskuldigde No. 4 geword toe u buitekant - ek neem aan u het gehardloop, of het u net gestap?---Nee, ek het gestap.

En/

En wat het van beskuldigde No. 4 gewerd toe u..?—Ek het hom in die kanteer gelaat.

Was hy alleen daar of..?—Hy was alleen.

Was daar enige ander priseniere in dieselfde kanteer of was dit net beskuldigde No. 4? —Nee, net No.4.

Neu waarheen het u gegaan toe u buitekant gaan?—Ek het by die hek uitgegaan in die straat in.

Neu Sersant, kan u miskien uitwys waar die kanteer was, op Bewysstuk 13, waar die kanteer was waar u beskuldigde No. 4 gehad het tydens die onderhoud met hom? Kyk, die kanteer is almal daar in die Suide vleuel van die gebou?—Die kanteer se ingang is in die binneplein van die polisiestasie.

Kan u miskien net n merkie maak op daardie Plan, Sersant, waar die kanteer sit?

DEUR DIE HOF:

Merk dit op daardie een, asseblief?

Jy het dit gemerk met n kruisie nê.

P.A.s:

Omtrent hoe ver is dit van die Westelike hek, die afstand tot by daardie kanteer?—Ek reken ongeveer 25 of 30 treë.

Neu toe u uit die kanteer kom en op die steep kom, ken u deur die twee staalhekke wat die agterkant van die polisie kan toesluit, ken u deur hulle sien? Was hulle oop?—Ja.

Dit is toe u op die steep kom?—Dit is reg.

En toe u op die steep gekom het, wat het u gesien gebeur daar by die heining, toe u op die steep gekom het, toe deur daardie...?—Nee, daar het niks ingeweens op daardie stadium - ek het verwag dat daar een persone buitekant rondstaan, maar die persone wat ek opgemerk het

was/

was toe onmiddellik in die straat.

Maar wat ek probeer vasstel toe u daar op die steep gekom het..ken u sien wat het van die skare gewerd toe u daar op die steep gekom het?---O, die skare was weg.

Was hulle al klaar weg toe u uitkom op die steep?---Ja daar het - ek kon net in die verte - ek kon net n deel van daardie straat sien, n Noordwestelike deel van die straat ken ek sien.

Neu Sersant, weet u of het u gesien dat enige ander persone behalwe beskuldigde No. 4 daardie dag ingebring is deur enige ander beampte of effisier vanaf die skare se kant aff?---Nee, toe ek beskuldigde No. 4 in die kanteer gebring het, die oomblik toe ek hom vir n klein tydjie verlaat het, het ek in die kanteer langsaan opgemerk dat beskuldigde No. 3 ondervra werd.

Deur wie was hy ondervra?---Deur Kapt. Willers.

Se u weet neu nie van u eie hoo beskuldigde No. 3 daar gekom het nie?---Nee.

Neu, u indruk van die skare daar buitekant die polisieostasie, was dit n vriendelike skare?---Geensins.

Wat het u waargeneem wat u onder daardie indruk laat verkeer het?---Wat ek waargeneem het was dat die skare uitermatig aggressief was; dat hulle aangehits blyk te wees en hulle het verwag dat hulle enige oomblik die omheining sou platdruk of oerspring.

En as hulle dit wel gedoen het en by die polisie gekom het?---Dit sou inmenging gewees het, Egelagbare.

Neu afgesien van die skree van "Cato Manor" en "Iswe Lethu", het u enige ander aanmerkings geheer vanaf die skare se kant?---Nee, daar was skreeue, gille van hantoevreue/

bantoevreue.

Watter seert gille - kan u dit beskryf?

Dit is min of meer die geluid wat Reel INdiane maak wat ons dikwels in bieskepprente sien wanneer hulle e..

Het u enige kennis van die seert van gill?—Ja.

Op watter geleentheid voerheen het u...?—Op

vergaderings van bantees in abanteegebiede in Johannesburg waar n spreker baie ernstig raak en aanvalle op die Staat en polisieamptenare maak, dan het bantoevreue die gille gegee.

Het die gill enige besondere effek op die skare gehad daardie dag?—Ja.

Wat? —DAN was daar n spontane, algemene uitroep van 'Xawe Lethu', ander het geskreeu "Afrika".

Neu, op die Maandag, dit wil sê die 24ste, was daar enige verdere moeilikheid of enige insident waarna u uitgeroep is...

DEUR DIE HOF:

Maandag die?

Ja:

Maandag was die 21ste - die dag na die

skietery, dowe, die 22ste?—Nee.

Op die 19de April, 1960, by die Boksburg trenk - die Cinderella trenk sien dit geneem is, het u n uitkenningsparade bygewees?—Ja.

Kon u sien of heer wat by die parade aangegaan het terwyl dit opgestel was?—Nee.

En toe u na die parade gebring is, ontrent hoeveel persone was daar op die parade?—Dit was n groot aantal.

Meer of min? —Ek sou reken meer of min

90 of 100.

Was almal bantoomans?—Almal bantoomans.

Hee/

Hee het hulle vergelyk seker as hoogte, onderdem, gelaatskleur betref?—Hulle het goed vergelyk, die lengtes was min of meer eenders en almal was in siviele drag geklee.

Ek dink Speurder hoofkenstabel Lourens was toe in bevel van die parade?—Ek reken so, ja.

Was dit n hoofkenstabel wat met u gepraat het toe u na die parade gebly is?—Ja.

Ja, kan u onthou watter vraag hy aan u gestel het?—Ja, hy het aan my gevra dat ek die parade meet afmarsjeer en persone wie ek op die 21ste Maart op Sharpeville tydens die ealuste gewaar het, uit te wys.

En het u enige persone uitgewys?—JA, ek het drie persone uitgewys.

Die persone wat u uitgewys het, is hulle miskien vandag hierse?—Ja.

Wie is hulle?—Beskuldigde Nos. 3 en 4 en n bantoe met die naam van Emmanuel Toketsie.

Is hy vandag hierse?—Mag ek kyk Edelagbare?

DEUR DIE HOF: Ja, —Beskuldigde No. 8.

P.A.:

Neu, waar het u beskuldigde No. 8 gesien?

—Ek het beskuldigde No. 8 by die Sharpeville polisie-stasie net na 3 ure gesien.

Aan watter kant was dit?—Hy was aan die Westekant gewees.

En wat was hy besig om te doen toe u hom waargeneem het?—Hy het eek met sy hande geleep en swaai en geskreu. Ek ken nie hoer wat hy skreue nie, hy was nie naby aan die heining gewees nie.

Het u enige indruk gekry wat die houding was van beskuldigde No. 8 teenoor die skare?—Ja, hy het

die/

die skare teegewuif. Hy het nie n teken gegee wat my onder enige ander indruk kon laat kom dat hy die skare probeer stilmaak nie.

Daardie dag, op die 21ste Maart...

DEUR DIE HOF:

Was jou indruk hy was n leier van die skare?

---Nee, ek kon nie sê nie.

P.A.:

Watter persone, indien enige, het u gesien wat voorgekom het as leiers daardie dag?---Beskuldigdes Nos. 1 en 2...

DEUR DIE HOF:

Dit was nou daar in die straat?---Dit was in die straat gewees, die egeend. En beskuldigdes Nos. 3 en 4 by die polisiestasie en 1 an, op die 21ste Maart, 1960.

P.A.:

Sersant, was u teenwoordig tydens die arrestasie van beskuldigde No. 8?---Ja, ek was by die Sharpeville Lokasiesuperintendent se kantore.

Ja?---Hy was daar ingebring deur munisipale polisie.

En het u met hom gesels - ek neem aan n rapport is toe aan u gemaak oor hoekom - en watter rede hy daar ingebring is en so aan?---Ja.

Het u met beskuldigde No. 8 daareer gesels?

---Nee.

Daar is net een ding wat ek vergeet het Sersant, en dit is die pamflette wat u gister ingehandig het, Bewysstukke 47, 48, 49 en ook bewysstuk 5. Hulle is almal in Engels, of is daar enige ander taal?---Bewysstuk No. 47 is net in Engels, No. 48 is aan die keersy in n bantetaal, en bewysstuk 49 is in Engels. Bewysstuk 5 is

op/

op die keersy in n bantestaal.

Neu, No. 49, Sersant, het hy n bantestaal

op die keersy?—Nee.

Neu, het enige van die pamflette wat sees
Bewysstuk 49 voorkom, wat in u besit gekom het, het enige
van hulle n bantestaal op die keersy gehad of nie?—Ja.

Ek betoer u een teen, Bewysstuk 57, dit is
die pamflet "Passes must go now", het n bantestaal agterop?
En bewysstuk 48....

BY COURT:

Just a moment - I'm not going to say that
the native language at the back of Exhibit 57 is a translation
of the back English...

P.P.:

I haven't said that at all, Sir. Unless my
learned friend is prepared to make a admission, I won't
press the point.

En Bewysstuk 48, Sersant, het dit enige
bantestaal agterop? —Ja.

P.A. GEEN VERDERE VRAE.

CROSS-EXAMINED BY MR. UTERHALTER:

Sergeant, as a member of the Security Branch
of the S.A. Police, it is of course part of your duties to be
informed about political matters generally. Do you agree
with that?—Dit is korrek.

And in particular it is part of your duties
to be informed about political matters so far as they con-
cern the African people?—Dit is korrek.

I take it that during the years that you've
been in the Security branch of the police, you have, in fact,
acquired certain of that information?—Dit is korrek.

Yes/

You can therefore express views on these aspects?---Dit hang af watter oegmerke gevra word, watter opinies gevra word.

I take it, Sergeant, that before the advent of the Pan Africanists Congress as a political movement among Africans, the most significant movement was that of the African National Congress?---Dit is korrek.

And can I assume that the A.N.C. operated to some extent in the Vereeniging district?---Dit is korrek.

And also in Sharpeville location itself?---

Korrek.

I think Sergeant you said that it was in about August last year, that your attention was drawn to the presence of members of the P.A.C.?---Dit is korrek.

Before that, had you ^{not} known at all of the Pan Africanists Congress as a movement in Sharpeville or Vereeniging?---Dit was nog nie bedrywig in Sharpeville lekasie nie.

I take it that when you first learned of the presence of Pan Africanists members, the influence of that group was not very great in the Sharpeville area?---Dit is korrek.

And over the months, since August of last year, I suppose that movement has grown in influence?---Dit is meentlik, ja.

Now, the African National Congress is a movement that goes back many years?---Dit gaan terug na 1914, reken ek.

AND its influence has been fairly wide-spread? ---Korrek.

Sergeant, would you say that notwithstanding the rise of the P.A.C. as a political movement, the influence

of/

of the A.N.C. was nevertheless very strong in the period between August of last year and March of this year?—Ek twyfel daaraan. Ek dink dat die A.N.C. se gewildheid onder bantees wat aan die organisasie behoort het, het afgeneem en baie van die lede van die A.N.C. het blykbaar aangesluit by die P.A.C.

But certain leaders and members of the A.N.C. still remained? —Dit is korrek.

And the A.N.C. hadn't been eliminated as a political force by March this year?—Nee.

And I think you will agree with me that this, in fact, was recognized by whoever advised the Union Government in the recommendation that the A.N.C. should form one of the organizations that was banned by law?—Dit is korrek.

I take it that one of the sources of information upon which the Government relies for the kind of action that it would take, would be the Security Branch of the police?—Dit is korrek, meentlik.

Sergeant, it is also, I take it, part of your duties to be close to any sources of information that can assist you in forming an opinion of the state of affairs among the people?—JA.

These sources are sufficiently widespread to give you a fairly good cross-section of African opinion? —Ja.

And I assume, Sergeant, that as a result of this, you've been given, from time to time, information about the attitude of the people in the Vereeniging district, and more especially in Sharpeville location, towards certain laws by which they are governed?—Dit is korrek, ja.

And will you agree that there was during

this/

WESSELS/

1046

this period, let's put it from August, 1959 to March, 1960, a great deal of resentment amongst certain sections of the African people against the Pass laws?—Dit is korrek.

And anything that concerned Pass Laws or the criticism of these laws, would attract the interest of the African people?—Dit is heeltemal korrek.

Sergeant, I don't know if any meetings were held in Sharpeville location during the period August, 1959 to March, 1960, at which leaders of any political groups addressed the people?—Geen openbare vergaderings was gehou nie.

This, I take it Sergeant, because one requires permission for such meetings?—Dit is korrek.

And I take it that permission was not granted or was it sought, do you know?—Ek weet van een geval waar aansoek gedoen was om toestemming om 'n vergadering te hou in Sharpeville lokasie. Ek kan entou dit was ongeveer die 20ste Februarie. Die vergadering sou op 'n Sondag, of op 'n Saterdag en 'n Sondag, min of meer die 20ste of 22ste Februarie, hierdie jaar, gehou word in Sharpeville lokasie.

Yes, carry on?—Beskuldigde No. 4 het my persoonlik meegedeel dat hy so 'n aansoek gaan rig aan die plaaslike owerhede.

No permission was given for that meeting?—

Ek het verneem dat die aansoek was nie goedgekeur nie.

Sergeant, can I take it that it was part of the policy of whoever the authority was, not to allow these meetings to be held?—Dit is korrek, ja.

Presumably because it was thought that it might have an undesirable effect upon the populace?—Dit is meentlik, ja.

So we can take it therefore that the absence

